

**WEWNĄTRZSZKOLNY PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO
ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH W PĘCHERACH
ROK SZKOLNY 2020/2021**

PODSTAWA PRAWNA

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1675)
2. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 ze zm. 996, 1000, 1290, 1669) – art. 47 ust. 1 pkt. 3, lit. c i 1 pkt. 4, art. 98 ust 1 pkt. 16, art. 109 ust 1 pkt. 7
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017.1591 z dnia 25 sierpnia 2017 r.)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 59)

WSTĘP

Program jest wyrazem zainteresowania tematyką w zakresie doradztwa zawodowego w szkole specjalnej. Ideą przewodnią programu jest udzielenie pomocy w rozwoju cech potrzebnych na stanowisku pracy. Program zakłada, że uczestnicy nabędą pewne umiejętności, które ułatwią im funkcjonowanie na stanowisku pracy i wpłyną pozytywnie na późniejszy proces adaptacji do stanowiska pracy. Program ma także na celu wzmocnienie wiary uczniów w posiadane możliwości.

ADRESACI PROGRAMU

- uczniowie szkoły podstawowej oraz szkoły przysposabiającej do pracy
- rodzice
- nauczyciele

OSOBY ODPOWIEDZIALNE

- Dyrektor szkoły
- wychowawcy
- nauczyciele
- psycholog szkolny
- pedagog szkolny
- specjaliści szkolni

FORMY I METODY

- lekcje wychowawcze
- zajęcia przedmiotowe
- zajęcia z doradztwa zawodowego
- spotkania z psychologiem, specjalistami
- spotkania z rodzicami

- wycieczki zawodoznawcze i tematyczne
- spotkania z przedstawicielami zawodów, instytucji wspierających WSDZ
- metody pogładowe i słowne (pokaz, obserwacja, prelekcja, wykład, pogadanka itp.)
- metody aktywizujące (problemowe, praktyczne działanie itp.)
- metody z wykorzystaniem środków audiowizualnych
- gry, konkursy, turnieje itp.

WSPÓŁPRACA ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

- lokalne, usługowe zakłady pracy
- instytucje i urzędy, np. Urząd Pracy, PCPR, MGOPS, OHP
- szkoły ponadpodstawowe
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Biblioteka
- Warsztaty Terapii Zajęciowej

ZASOBY

- pracownia komputerowa
- programy komputerowe
- tablice interaktywne
- materiały drukowane – ulotki, informacje o zawodach
- materiały diagnostyczne – opracowane przez doradcę zawodowego i Zespół Wychowawczy, stanowiące bazę dydaktyczną dostępną u psychologa
- materiały ewaluacyjne
- zasoby internetowe udostępniane na zasadach dowolności na poniższych stronach:
 - www.psz.praca.gov.pl
 - www.wybieramzawod.pl
 - www.2011.tydzienkariery.pl
 - www.euroguidance.pl
 - www.koweziu.edu.pl/www.doradztwozawodowe-koweziu.pl
 - www.irp-fundacja.pl
 - www.ohpdlaszkoły.pl
 - www.doradca-zawodowy.pl
 - www.poznajswiat.ecorys.pl
 - www.junior.org.pl
 - www.labirynt-zawodow.progra.pl
 - www.frps.org.pl
 - www.kluczdokariery.pl
 - www.pociagdokariery.pl
 - www.sdsiz.pl
 - www.praca.gov.pl
 - www.doradca.praca.gov.pl
 - www.zawody.praca.net
 - www.psychodnia.pl/img/site/SPIS_zawodow.doc
 - www.pracuj.pl/kariera-rynek-pracy-zawody

CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY

- nabycie umiejętności emocjonalno-społecznych ułatwiających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych intelektualnie na stanowisku pracy
- przygotowanie uczniów do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej
- określenie własnych predyspozycji, cech osobowości, temperamentu, zainteresowań, talentów, mocnych stron i umiejętności
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dziecka w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych
- wskazanie źródeł oraz gromadzenie informacji pod postacią bazy danych edukacyjno-informacyjnej w obszarze doradztwa zawodowego
- współpraca z instytucjami wspierającymi WSDZ

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. UCZEŃ

- kształtuje pozytywne postawy wobec pracy
- poznaje siebie, przeprowadza autodiagnozę preferencji i zainteresowań
- określa swój wewnętrzny potencjał (mocne i słabe strony, zainteresowania, uzdolnienia)
- buduje pozytywną samoocenę
- radzi sobie ze stresem na stanowisku pracy
- rozwija umiejętności planowania własnych działań, funkcjonowania w grupie, rozwiązywania problemów
- rozwija umiejętności autoprezentacyjne
- posiada informacje o zawodach i lokalnym rynku pracy

2. NAUCZYCIELE

- uwzględniają i realizują treści, zadania z zakresu doradztwa zawodowego w ramach realizacji własnych planów pracy
- wspierają rodziców i uczniów w procesie wyboru przez dziecko przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej
- stosują różnorodne metody, techniki, formy aktywizujące uczniów do realizacji wybranych założeń, zadań z zakresu doradztwa zawodowego

3. RODZICE

- planują wspólnie z dzieckiem jego karierę edukacyjną i zawodową
- wspierają dzieci w wyborze przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej
- posiadają informację o możliwościach, umiejętnościach, zdolnościach i zainteresowaniach dziecka

PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. UCZEŃ

- jest aktywny podczas szukania swej ścieżki edukacyjno – zawodowej
- potrafi rozpoznać i nazwać swoje mocne strony, umiejętności, zainteresowania, talenty; dokonuje adekwatnej samooceny
- jest świadomy zmian na rynku pracy oraz potrafi racjonalnie zaplanować swoją ścieżkę edukacyjno – zawodową

- tworzy i korzysta z bazy edukacyjno – informacyjno – zawodoznawczej
- przeprowadza skuteczną autoprezentację

2. RODZIC

- wie jak wspierać dziecko w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej
- zna mocne i słabe strony, zainteresowania i uzdolnienia własnego dziecka
- wie gdzie i jak szukać informacji na temat szkół, zasad rekrutacji i preorientacji zawodowej
- potrafi racjonalnie planować ścieżkę kształcenia i ścieżkę zawodową swojego dziecka

3. NAUCZYCIEL

- potrafi wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy
- rozumie potrzebę realizacji zadań z doradztwa zawodowego w ramach realizowania własnych planów pracy
- zna metody, techniki i formy prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego
- zna zakres treści z doradztwa zawodowego realizowanych w szkole
- potrafi realizować treści zawodoznawcze na swoich lekcjach oraz podczas spotkań indywidualnych z rodzicami

EWALUACJA PROGRAMU

- wytwory prac uczniów
- konkursy wiedzy
- indywidualne rozmowy z rodzicami, uczniami
- okresowe spotkania zespołów nauczycieli realizujących zajęcia w poszczególnych klasach
- bieżąca obserwacja uczniów
- rozmowy tematyczne – pedagogizacja rodziców na temat doradztwa zawodowego na wywiadówkach klasowych
- spotkania rodziców i uczniów z psychologiem szkolnym

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Treści programowe i zadania do realizacji	Metody i formy	Osoby odpowiedzialne
SZKOŁA PODSTAWOWA KLASY I - III		
1. Poznanie siebie Uczeń: - opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać - prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób	Metody - praktycznego działania - słowne (rozmowa, objaśnienie) - pogładowe (pokaz, obserwacja) - problemowe - audiowizualne - quizy, konkursy - wycieczki	- wychowawcy, nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych - psycholog szkolny
2. Świat zawodów i rynek pracy Uczeń: - odgrywa różne role zawodowe w zabawie - wskazuje/nazywa wybrane zawody na ilustracjach - posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem		

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Uczeń: - przejawia zainteresowanie treściami z wybranych zajęć edukacyjnych	- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów	
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych Uczeń: - opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić - planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu	Formy - indywidualne - zbiorowe (praca w grupach, praca z całym zespołem klasowym)	
SZKOŁA PODSTAWOWA KLASY IV - VIII		
1. Poznawanie własnych zasobów Uczeń: - określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje - wskazuje swoje mocne strony - podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania - prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców - sygnalizuje dolegliwości bólowe i zwraca się / udaje się po pomoc - rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności) - rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno – zawodowych - rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych	Metody - słowne (objaśnienie, rozmowa) - oglądowe (pokaz, obserwacja) - audiowizualne - quizy, konkursy - wycieczki - spotkania z przedstawicielami różnych zawodów Formy - indywidualna - zbiorowa (praca w grupach, praca z całym zespołem klasowym)	- wychowawcy, nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych - psycholog szkolny
2. Świat zawodów i rynek pracy Uczeń: - wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup - opisuje, czym jest praca i jakie znaczenie ma w życiu człowieka - posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem - wskazuje/nazywa nominały monet i banknotów - próbuje wyjaśnić rolę pieniądza - wyszukuje informacje na temat wybranych zawodów oraz je charakteryzuje - określa znaczenie pracy w życiu człowieka - dokonuje autoprezentacji		

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Uczeń: - wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów - wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć - podaje nazwę szkoły ponadpodstawowej mieszczącej się w Zespole Szkół - opowiada o specyfice szkoły ponadpodstawowej mieszczącej się w Zespole Szkół - określa znaczenie uczenia się przez całe życie		
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych Uczeń: - opowiada o swoich planach edukacyjno – zawodowych - dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej przy wsparciu doradczym - identyfikuje osoby wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej		
SZKOŁA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY KLASY I - III		
1. Poznawanie własnych zasobów Uczeń: - spostrzega siebie jako osobę niepełnosprawną, zwracając uwagę na swoje możliwości i ograniczenia zawodowe - określa własne wartości i potrzeby związane z pracą	Metody - słowne (objaśnienie, rozmowa) - oglądowe (pokaz, obserwacja) - audiowizualne - quizy, konkursy	- wychowawcy, nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych - psycholog szkolny
2. Świat zawodów i rynek pracy Uczeń: - analizuje informacje o lokalnym rynku pracy przy wsparciu doradczym - sporządza dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców przy wsparciu doradczym - przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej - identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy - określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego	- wycieczki - spotkania z przedstawicielami różnych zawodów Formy - indywidualna - zbiorowa (praca w grupach, praca z całym zespołem klasowym)	

- analizuje rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika przy wsparciu doradczym - dokonuje prostych zakupów		
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Uczeń: - wskazuje możliwości dalszego rozwoju edukacyjno – zawodowego - dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej zgodnie z własnymi możliwościami - określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym - wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w praktycznym działaniu		
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych Uczeń: - podejmuje decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą przy wsparciu doradczym		

TEMATYKA DZIAŁAŃ DO REALIZACJI PROGRAMU WSDZ
w roku szkolnym 2020/21

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej			
Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Indywidualne rozmowy z uczniami i ich rodzicami	rok szkolny 2020/21	- nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych - psycholog szkolny - wychowawcy
2	Diagnoza zainteresowań, predyspozycji osobowościowych i zawodowych wśród uczniów	wrzesień 2020	- nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych - psycholog szkolny - wychowawcy
3	Zebrania informacyjno – konsultacyjne z rodzicami. Informacja o wdrożeniu WSDZ	wrzesień 2020	- wychowawcy - psycholog szkolny

4	Pomoc uczniowi w projektowaniu przyszłej ścieżki edukacyjno – zawodowej, wskazanie możliwości i form rozwijania indywidualnych zainteresowań i uzdolnień	rok szkolny 2020/21	- nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych - psycholog szkolny - wychowawcy
5	Zebrania zespołów ds. opracowywania IPET-ów. Diagnoza predyspozycji osobowościowych, zawodowych, edukacyjnych itp. ucznia	dwa razy w ciągu roku szkolnego	- wychowawcy - nauczyciele przedmiotowi - specjaliści - psycholog szkolny

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia

Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Przygotowanie i prowadzenie bazy materiałów edukacyjno – informacyjno – zawodoznawczych (informatorów, opisów zawodów, ulotek i broszur itp.)	rok szkolny 2020/21	- wychowawcy
2	Tworzenie ściennych, klasowych i szkolnych gazetek zawodoznawczych	rok szkolny 2020/21	- nauczyciele - wychowawcy
3	Prowadzenie Szkolnego Punktu Informacji Doradztwa Zawodowego wraz z konsultacją psychologiczną dla ucznia, rodzica, nauczyciela	rok szkolny 2020/21	- psycholog szkolny
4	Gromadzenie i udostępnianie zasobów papierowych, cyfrowych i innych dotyczących poradnictwa zawodowego	rok szkolny 2020/21	- psycholog szkolny
5	Wycieczki do zakładów pracy	rok szkolny 2020/21	- wychowawcy - nauczyciele przedmiotowi
6	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych oraz absolwentami	raz w roku	- wychowawcy
7	Spotkania rodziców z psychologiem szkolnym	rok szkolny 2020/21	- psycholog szkolny
8	Śledzenie zmian dotyczących doradztwa edukacyjno - zawodowego	rok szkolny 2020/21	- wszyscy nauczyciele - wychowawcy - psycholog szkolny
9	Spotkania uczniów z przedstawicielami różnych zawodów (w tym także rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów)	przynajmniej raz w roku	- wychowawcy

10	Uczestniczenie w lokalnych imprezach, targach, uroczystościach itp. o charakterze zawodoznawczym oraz związanych z wyborem przyszłej kariery edukacyjno – zawodowej. Rozpoznawanie lokalnego rynku pracy.	wg harmo- nogramu imprez	- wychowawcy - wszyscy nauczyciele
11	Współpraca z instytucjami, placówkami wspierającymi WSDZ (m.in. Urzędem Pracy, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Biblioteką, OHP-em, Warsztatami Terapii Zajęciowej	przynaj- mniej raz w roku	- wychowawcy - nauczyciele przedmiotowi - psycholog szkolny
Obszar 3. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej			
Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Zajęcia z doradztwa zawodowego	rok szkolny 2020/21	- wszyscy nauczyciele
2	Prowadzenie zajęć z uczniami z wykorzystaniem aktywnych metod pracy, propagujących treści zawodoznawcze na różnych przedmiotach (Przykładowe tematy: Poznajemy zawody naszych rodziców, Moje plany zawodowe i szkolne. Ochrona danych osobowych. Dokumenty aplikacyjne. Wzory pism urzędowych. Język zawodowy i gwara zawodowa. Kultura wypowiedzi i słowa, Jaki jestem? Moje predyspozycje, uzdolnienia: słabe i mocne strony. Skuteczne porozumiewanie się. Autoprezentacja. Sposoby aktywnego szukania pracy z wykorzystaniem technologii cyfrowej	rok szkolny 2020/21	- nauczyciele przedmiotowi - psycholog szkolny - wychowawcy
3	Współpraca z doradcą zawodowym PPP i uczestnikami WTZ-ów, przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, absolwentami szkoły, prowadzenie zajęć i spotkań	przynaj- mniej raz w roku	- wychowawcy - psycholog szkolny
4	Współpraca z instytucjami, placówkami wspierającymi WSDZ (m.in. Urzędem Pracy, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Biblioteką, OHP-em, PCPR - em, Warsztatem Terapii Zajęciowej, MGOPS – em	rok szkolny 2020/21	- nauczyciel prowadzący zajęcia - psycholog szkolny - wychowawcy

5	Współpraca z zakładami pracy (wycieczki, spotkania z przedstawicielami itp.) Realizacja zajęć z przysposobienia do pracy.	zajęcia z przysposobienia do pracy – przez cały rok szkolny; wycieczki i spotkania	- wychowawcy
6	Zapraszanie przedstawicieli zawodów na zajęcia z wychowawcą (w tym także rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów)	rok szkolny 2020/21	- wychowawcy

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę

Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Zapoznanie nauczycieli i zatwierdzenie do realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego na rok szkolny 2020/21	październik 2020	- Rada Pedagogiczna
2	Kontrolowanie zadań i terminów realizacji przeprowadzonych działań	rok szkolny 2020/21	- koordynator WSDZ (psycholog szkolny)

Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami oraz rodzicami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego

Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Spotkania i konsultacje Zespołów ds. opracowywania IPET-ów w zakresie doradztwa zawodowego (udział rodziców na spotkaniach zespołów i zebraniach dotyczących doradztwa zawodowego)	przynajmniej dwa razy w roku szkolnym	- wychowawcy - nauczyciele specjaliści - psycholog szkolny